

Anförande av general Sverker Göranson
HANA Forum 2009-06-16

Ärade seminariedeltagare,

Tack för inbjudan att diskutera nordiskt försvarssamarbete tillsammans med mina nordiska kollegor.

Sveriges Försvarsmakt genomgår nu en stor förändring. De senaste tio åren har detta fört oss en lång bit på väg mot en struktur med direkt gripbara förband som kan användas flexibelt för både nationella som internationella uppgifter.

Det kommande svenska försvarsbeslutet innebär att värnplikten blir vilande och att all rekrytering till Försvarsmakten kommer att bygga på frivillighet. Anställda och kontrakterade soldater och sjömän gör att vi får direkt användbara och tillgängliga förband. Värnplikten föreslås bli vilande, för att i ett försämrat omvärldsläge kunna återinföras.

Målet är att skapa och införa ett hållfast personalförsörjningssystem, med frivillighet istället för värnplikt och ett nytt officerssystem.

Vi siktar på en förbandsstruktur med högre tillgänglighet och användbarhet än vad vi har för närvarande. Idag sätter vi upp nya förband inför varje insats i en särskild utlandsstyrka. I framtiden kommer samtliga förband vara stående eller kontrakterade och kunna genomföra både nationell och internationell tjänst.

I år påbörjar ungefär 7500 män och kvinnor sin grundutbildning. De kommer att utgöra rekryteringsbasen för den nordiska stridsgruppen som står i beredskap 2011, och förhoppningsvis utgöra starten på ett system med anställda och kontrakterade soldater och sjömän.

Transformeringen av officerssystemet är en stor utmaning. Vi har tagit ett stort steg genom att införa specialistofficerare. De första påbörjade sin anställning i Försvarsmakten förra sommaren och framöver kommer andelen specialistofficerare att öka markant.

I framtiden kommer en större del av officerarna att tjänstgöra i fält och till sjöss, medan andelen högre stabsofficerare kommer att bli färre. En sådan omstrukturering tar med nödvändighet tid.

Alla här vet att vårt reformeringsarbete genomförs med ekonomiska restriktioner. Försvarsmakten är hårt pressad och vi har varit tvungna att göra ambitionsförändringar inom vissa delar av vår verksamhet.

Ett fundamentalt problem har att göra med kritisk massa och svårigheten med att bibehålla tillräckligt förmågedjup. Antalet operativa förband blir färre och färre som ett direkt resultat av minskade anslag som bland annat beror på teknologikutveckling och ökande styckkostnader.

Samarbete med andra länder är därför en metod för att bevara kostnadseffektivitet i produktionen av militära förmågor. Genom harmonisering av operativa behov och krav på materiel kan vi bredda basen för samarbete för effektiv förmågeutveckling. Norden som helhet blir en större kund än ett enskilt land.

Vi har länge samarbetat med de nordiska länderna, men nu är det dags för ett fördjupat nordiskt försvarssamarbete. Vi har i stort liknande politiska och kulturella värderingar, vi är geografiskt nära varandra och har liknande strategiska utmaningar. Få nationer med stor likhet borgar för ett effektivt samarbete.

Idag arbetar svenska förband tillsammans med enheter från andra länder i komplexa insatser över hela världen, inom alla arenor. I Afghanistan och Kosovo sker det inom ramen för NATO. I operation ATALANTA utanför Somalia, liksom tidigare i Tchad, deltar vi i en EU-insats. Insatserna i Liberia och Libanon genomförde vi under FN:s ledning.

Multinationella övningar spelar en stor roll och just idag är den sista dagen av en stor multinationell flygövning i norra Sverige, Loyal Arrow. Målet är att säkerställa att våra förband kan arbeta på ett effektivt och säkert sätt i olika multinationella sammanhang.

Jag vill avsluta med att sammanfatta att det nu är viktigt att vi skapar rätt förväntningar – hos vår egen personal, hos allmänheten och hos andra nationer.

Ett nordiskt samarbete ger goda möjligheter till nära samarbete i internationella insatser, vår geografiska närhet ger stora möjligheter till samarbete i styrkeproduktion, och säkerhetspolitiskt stärker vi stabiliteten och förmågan i norra Europa. Ett viktigt komplement till NATO och EU.

Samarbetet pågår för fullt, men det innebär inga stora kostnadseffekter på kort sikt. De stora effekterna och vinsterna bygger på integration och systemlikhet. Det vi måste hålla i minnet är att samarbetet är en förutsättning för att klara de operativa behoven på lång sikt.

Slut